

Nr 158

Av herr Nyman m. fl., om anslag till Tekniska museet.

(Lika lydande med motion nr 208 i Andra kammaren)

Stockholm den 23 januari 1964

Sven Nyman

Arne Geijer

Torsten Bengtson

Erik Boheman

G. Ivar Virgin

Nr 159

Av fröken Ranmark m. fl., om statsbidrag till Målsmännens riksförbund.

(Lika lydande med motion nr 314 i Andra kammaren)

I 1962 års läroplan för grundskolan framhålles i det inledande kapitlet att det gemensamma ansvaret och intresset för de ungas utveckling och fostran bör förena hem, skola och samhälle i ett fruktbarande samarbete. Eftersom hemmet även under barnets år i skolan har det primära och huvudsakliga ansvaret för dess fostran och vård, är det av största betydelse att söka överbrygga de olikheter i uppfostringsnormer som kan finnas mellan hem och skola. Föräldrarnas aktiva intresse i de för deras egna barn så viktiga avgörandena rörande det fria tillvalet i grundskolan bör initieras och stimuleras genom lämpliga åtgärder från skolans sida med sikte på att åstadkomma ett intensifierat och breddat samarbete mellan hem och skola, till gagn för trivseln i det dagliga skolarbetet och till stöd för både föräldrar och lärare i deras gemensamma fostrargärning. Förverkligandet av grundskolans målsättning fordrar i hög grad samverkan med, bland andra, föräldrarna.

I kapitlet om hem-skola-samhälle stryker läroplanen under att en samverkan mellan hem och skola i syfte att skapa gynnsamma förutsättningar för de ungas fostran framstår alltmer som nödvändig. Den omfattande och kontinuerliga informationsverksamhet i stort och smått, som åligger sko-

lan, utgör ledmotivet i samarbetet skola-hem. En föräldraförening och dess representanter kan göra en betydande insats för att underlätta rektors och lärars arbete vid föräldramöten av olika slag. Föräldraföreningen har emellertid stor betydelse även i andra avseenden. Genom den ökas antalet av dem som aktivt arbetar för skolan. Det betyder i allmänhet att flera känner sig solidariska med denna och hjälper till att skapa sympati och förståelse för den ute i samhället. Ju fler som i olika uppgifter engageras i arbetet för skolan, desto bättre. Det är nämligen just detta arbete som knyter föräldrarna till skolan. En aktiv föräldraförening kan genom sina insatser av olika slag betyda en väsentlig ökning av möjligheterna att utforma skollivet på ett rikare sätt.

I läroplanens kapitel om det fria tillvalet betonas att detta fria upprepade tillval är ett av fundamenten för grundskolan och att det har betydelse ej blott för den enskilde eleven utan också för skolan i dess helhet. Det förutsätter nämligen från föräldrarnas sida intresse för elevernas och skolans problem, och det kan förutsättas medföra ett engagemang från föräldrarnas sida i fråga om barnens utbildning av största betydelse för skolans utveckling och för samverkan mellan hem, skola och samhälle. En ökande föräldraaktivitet bör kunna medföra ett intensifierat och breddat samarbete mellan hem och skola.

Att samverkan mellan hem och skola är nödvändig för förverkligandet av grundskolans målsättning samt att föräldraföreningarna har en viktig roll för skapandet och vidmakthållandet av denna samverkan belyses genom vad som här ovan i sammandrag återgivits med läroplanens egna ord.

Målsmännens riksförbund, centralorganisation för Sveriges föräldraföreningar, som bildades år 1945, har till syfte att främja samarbete mellan hem och skola, och förbundet har såsom sin främsta uppgift sett att medverka till bildandet av föräldraföreningar vid allt fler av landets skolor och att fortlöpande stödja deras verksamhet. Antalet anslutna föräldraföreningar uppgår för närvarande till 800, spridda över hela landet samt representerande såväl tätorter som glesbygd. Av föreningarna avser mer än 500 det obligatoriska skolväsendet, och av de övriga omsluter många sin orts olika skolformer. De under år 1963 nybildade föreningarnas antal utgör 139, och av dessa är icke mindre än 134 knutna till den obligatoriska skolan.

För att ytterligare sprida föräldraföreningsrörelsens idéer och stimulera föreningarna i deras arbete har Riksförbundet sedan år 1947 utgivit den allmänt uppskattade tidskriften »Barn i hem-skola-samhälle», som utkommer med nio nummer årligen.

Målsmännens riksförbund har under hela sin tillvaro haft att kämpa med ekonomiska svårigheter. Att förbundet trots detta lyckats nå sin nuvarande ställning och anslutning får i hög grad tillskrivas det frivilliga och oegenlyttiga arbete som under åren utförts av för rörelsen intresserade enskilda personer. Med den omfattning som föräldraföreningsrörelsen numera har

krävs för att Riksförbundet skall kunna fullfölja sin verksamhet ökade personella och ekonomiska resurser. Det synes även önskvärt att förbundet skulle kunna följa, stimulera och stödja arbetet inom de många föräldraföreningarna i långt större omfattning än vad som hitintills varit och för närvarande är möjligt. Behovet av sådana insatser från Riksförbundets sida motiveras främst av att kontinuiteten genomgående är så låg inom den enskilda föräldraföreningens ledning, eftersom föreningsfunktionärernas anknytning till skolan upphör i och med att deras barn lämnar resp. skola.

Vid fjolårets riksdag hemställdes i de likalydande motionerna I: 219 och II: 237 att riksdagen måtte för budgetåret 1963/64 anvisa ett anslag till Målsmännens riksförbund. I anledning härav anförde statsutskottet (nr 8, p. 5) följande:

Utskottet delar motionärernas uppfattning, att föräldraföreningarna har en angelägen uppgift att fylla och att riksförbundets verksamhet kan ses såsom ett i samhällets tjänst bedrivet servicearbete åt de lokala föräldraföreningarna. Utskottet är dock icke berett att i enlighet med motionärernas yrkande tillstyrka statligt bidrag för budgetåret 1963/64 till riksförbundets verksamhet men vill framhålla att enligt utskottets mening starka skäl talar för att Kungl. Maj:t framdeles efter utredning framlägger förslag om bidrag till verksamheten.

Riksdagen lämnade utskottsutlåtandet utan erinran.

Såvitt vi har oss bekant har den av statsutskottet önskade utredningen icke kommit till stånd, och en framställning från Målsmännens riksförbund om bidrag för budgetåret 1964/65 har icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Sedan statsutskottet behandlade frågan vid fjolårets riksdag har två viktiga fakta tillkommit. Vid den omfattande nybildning av föräldraföreningar som ägt rum sedan dess har i det alldeles övervägande antalet fall initiativet kommit från rektor vid vederbörande skola, ett klart belegg för att föräldraföreningar uppfattas även såsom en skolans angelägenhet och att de arbetar i skolans och samhällets intresse. Samtidigt har Riksförbundets ekonomiska situation allvarligt försämrats. Enligt vad vi erfarit föreslår förbundsstyrelsen det stundande årsmötet en väsentlig höjning av föreningsavgifterna till Riksförbundet och även en del andra åtgärder i syfte att skapa möjligheter för ett fullföljande av Riksförbundets verksamhet. Det måste bedömas såsom osäkert om dessa förslag kan genomföras och om Riksförbundets fortsatta verksamhet kan anses tryggad.

Det synes oss i hög grad påkallat att från det allmännas sida lämnas ett effektivt ekonomiskt stöd, som skapar möjligheter för föräldraföreningarnas centralorganisation att fullfölja och intensifiera sin verksamhet i skolbarnens och deras föräldrars, i skolans och i samhällets intresse.

Med anledning av Riksförbundets framställning om anslag för budgetåret 1964/65 har kungl. skolöverstyrelsen, efter en utförlig motivering, hos

Kungl. Maj:t anfört att överstyrelsen finner det angeläget att Målsmännens riksförbund genom ett reguljärt anslag under åttonde huvudtiteln stimuleras till fortsatt verksamhet enligt i huvudsak samma riktlinjer som tidigare samt föreslagit att såsom sådant anslag anvisas ett belopp av 75 000 kronor.

Under återopande av det sålunda anförda hemställes,

att riksdagen måtte för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett anslag om 75 000 kronor till Målsmännens riksförbund.

Stockholm den 23 januari 1964

Dagmar Ranmark

Eric Källqvist

Oscar Carlsson

Thorsten Larsson

Ingeborg Carlqvist

Rolf Kaijser

Gunvor Stenberg

Stig Stefanson

Eric Carlsson

Nr 160

Av herr Risberg m. fl., om avslag å Kungl. Maj:ts framställning om anslag för statsbidrag till utbildning av ungdomsledare inom de politiska ungdomsorganisationerna.

(Lika lydande med motion nr 209 i Andra kammaren)

Stockholm den 23 januari 1964

Bo Risberg

Holge Ottosson

Gunnar Weibull